

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

S.E.

Cím: Százéves jubileumára készül az Akadémia

Forrás:

Pesti Hírlap

Osztályozás

Tárgy

061

Hely

Idő

"1924"

Személy

31.

1924. 7. 27.

(Olda

Százéves jubileumára készül az Akadémia.

A jubilaris esztendő. — Jókai életrajza. — Nagyszabású adományok az Akadémiának.

Századik fordulója lesz a jövő esztendőben, hogy a legnagyobb magyar szózata életre hívta a Magyar Tudományos Akadémiát: jelentőségteljes, nevezetes ünnepe lesz ez az egész magyar szellemi életnek, a megülésére természetesen kulturánk e legtekintélyesebb intézete nagyban készül. Százéves jubileumát ugyancsak nehéz idők közepette éri el gróf Széchenyi István nagy alkotása, amikor megcsonkított, lerongyolt ország súlyos válságában nehezen tud eleget tenni hivatásának. Az állam, amely felé anynyi szükséglet éhező torka tátong, épen a kulturát táplálja legkevésbé; úgy áll a helyzet, hogy

ha az Akadémiát a társadalom tehetősebbjei adományaikkal nem támogatnák; a magyar tudományosság csarnoka alig bírná működését folytatni.

Olyan deficit állana elő ugyanis költségvetésében, amivel képtelen volna megküzdeni. Örömmel kell kiemelnünk azonban, hogy társadalmunkban biztatónan fölébred az érzék a Magyar Tudományos Akadémia hivatása iránt, amiről a mostanában érkező mind jelentősebb adományok tesznek tanúságot.

*

Szinnyey József professzor ural beszéltünk erről, aki a birtokán üdülő Balogh Jenő főtítkárt helyettesíti s aki elmondotta a Pesti Hírlap munkatársának: hogyan készül az Akadémia centennáriuma megülésére, nemcsak külsőségekkel, de komoly irodalmi és tudományos munkálkodással is.

— A jubilaris esztendőnek már az elejétől kezdve, az Akadémia minden ülésén, esetleg az osztályüléseken is, foglalkozni fogunk felolvasásokban, értekezésekben avval a tárggyal:

miképen hatott a Magyar Tudományos Akadémia az egyes tudományágakra és a szép-irodalomra is?

1925 november 3-án pedig megtartjuk

jubileumi diszülésünket,

amelynek megnyitóját Berzeviczy Albert elnök mondja, Balogh Jenő főtítkár pedig az Akadémia történetét olvassa föl, azonkívül mind a három osztály: a nyelvtudományi, történelmi, matematikai és természettudományi osztály elnökei: (Szinnyei József, Csánki Dezso és Horváth Géza) tartanak felolvasást a fenti kérdéstről: a Magyar Tudományos Akadémia hatásáról szellemi életünkre. Könyvkiadóbizottságunk is élénk tevékenységet fejt ki s mindent elkövet, hogy a jubilaris év tennése gazdag legyen. Mint tudjuk, a jövő év Jókai születésének is százéves fordulója. Az Akadémia gondoskodott, hogy

Jókai Mór életrajza és irodalmi méltatása méltó munkában megírassék s még ez évben megjelenjék.

A nagyszabású művet Zsigmond Ferenc debreceni tanár írja s a hatalmas, mintegy 15 ivre terjedő munka költségére 30 millió van előirányozva. Nagyobb munkát ír Melich János budapesti egyetemi tanár A honfoglalás kori Magyarországról, teljesen új kutatások nyomán. Erre mintegy 24 milliót költ az Akadémia. Harmadik jelentősebb kiadványa lesz dr. Karácsonyi János nagyváradi címzetes püspök A Szent Ferenc-red magyarországi történetéről szóló munkájának második kötete. (Az első kötet már régebben megjelent.) Erre a kalocsai érsekség interkaláris jövedelméből az Akadémia 15 milliót kapott, de ezt az összeget még legalább 10 millióval meg kell toldani. Ezenkívül megjelennek az Akadémia rendes kiadványai: a Matematikai és Természettudományi

Értesítő és a Mat. und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn, amely a külföld számára készül és ott igen keresett.

*

— Természetes, — mondotta tovább Szinnyey professzor ur, — hogy mind e kiadást az Akadémia nem győzné rendes bevételeiből, — a társadalom segítségével nélkül. Hiszen bérházának jövedelmén kívül, ami ugyan most már szaporodni fog, az államtól mindössze 30 millió szubvenciót kap; mintegy 18 millió korona évközpontjainak jövedelme pedig számba se vehető csekélység. A mostani félévre 258 millióra rugnak a kiadásaink, bevételünk pedig csak 185 millióra irányozható elő.

a deficit tehát 73 millió;

ernek fődözésére adományokra számítnak. S remélhetőleg nem hiába. Ez év eleje óta kaptuk József kir. herceg 12 millió, a kalocsai érsekség említett 15 millió, a Tébe 20 millió, a Nemzeti Bank 10 millió, legutóbb pedig a Székesfehérvári Közlekedési Részvénytársaság 40 millió adományát. A legjelentékenyebb adomány azonban báró Kornfeld Móricé, aki elhunyt édesapja: báró Kornfeld Zsigmond emlékére 200 millió alapítványt tett az Akadémia javára. Kisebb adományok is egyre érkeznek; — mélyen megható például

egy névtelen diák adománya, aki megtakarított pénzéből 100.000 koronát küldött az Akadémiának.

— Öröndetes dolog az is, — tette hozzá még a helyettes főtítkár, — hogy könyvkiadványaink is egyre jobban fogyanak. A háboru fokozta az olvasási kedvet és abból az Akadémiának is jutott.

*

Igy készül nagy ünnepére, amely az egész nemzet nagy kulturünnepe lesz s így folytatja munkásságát a Magyar Tudományos Akadémia, küzdve a

jelen elmulni nem akaró nehézségeivel. De még egy óriási munka készül közben, az említetteken kívül: a *Magyar nyelv nagy szótára*, mely egész irodalmi nyelvkincsünket felöleli. *Husz esztendeje* dolgozik a több kötetre tervezett munkán a szerkesztő-bizottság, élén *Tolnay Vilmossal*, az Erzsébet nőiskola tanárával, de még *beletelik csaknem ugyanannyi idő*, míg ez a rendkívüli nagy mű megjelenhetik.

S. E.
